

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1918 kl. 1/2 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändring i 35 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad motion, nr 103, av herr *Jönsson* i Boa har hemställts, att riksdagen ville besluta sådan ändring i 35 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, att kungörelsen om de vid vägsynerna befunda bristerna och de föreslagna åtgärderna för deras avhjälpande icke behöver i kyrkan uppläsas, utan endast tillkännagivande ske därom, att vägsyneprotokollet finnes tillgängligt å det ställe, som för sådant ändamål av kommunalstämma utses.

Till stöd härför har anförts följande:

»I syfte att inskränka kungörelseuppläsningen från predikstolen i kyrkan beslöts vid förra årets riksdag sådan ändring i kommunallagarne att kyrkostämмо-, kyrkoråds-, skolråds- samt kommunalstämmo- och kommunalfullmäktiges protokoll ej vidare behöva från predikstolen uppläsas, utan skall endast ett tillkännagivande ske därom att protokollet blivit justerat.

De skäl, som anfördes för detta beslut, torde med samma fog kunna tillämpas mot vägsyneprotokollens uppläsande i kyrkan.

Dessa protokoll äro oftast av den omfattning, att de taga mycket lång tid för uppläsandet, och det måste givetvis för vederbörande pastor kännas tröttsamt, ja rent av pinsamt, att oftast utan åhörare, uppläsa dessa vidlyftiga meddelanden, som för ett flertal hava föga eller intet intresse.

Det torde dessutom vara ganska svårt att vid en sådan uppläsning rätt fatta innehållet i kungörelsen, varföre de flesta redan nu taga del av densamma å det ställe, där den efter kungörandet skall hållas tillgänglig.

I lagen ang. väghållningsbesvärets ordnande på landet av den 23 oktober 1891 föreskrives härom bland annat i dess 35 §: »Underrättelse om de vid vägsynerna befunna bristerna och de föreslagna åtgärderna för dess avhjälpande meddelas de väghållningsskyldige genom kungörelse, som skall uppläsas sist å andra söndagen efter syneförrättningens slut eller, om gudstjänst då ej hålles, å först infallande med gudstjänst förenad söndag samt därefter vara tillgänglig å det ställe inom socknen, som för sådant ändamål av kommunalstämma utses».

Det synes mig emellertid vara fullt tillräckligt, att endast ett tillkännagivande kungöres i kyrkan om att vägsyneprotokollet finnes tillgängligt å det ställe, som för sådant ändamål av kommunalstämma beslutats.»

Utskottet.

Uppläsning från predikstolen av kungörelser i världsliga angelägenheter är ett i vårt land sedan århundraden tillbaka brukat publikationssätt. Sedan vid olika tillfällen klagomål anförts, särskilt från kyrkomötets sida, över omfattningen av dessa kungörelser, började genom lagen den 1 juni 1894 inskränkningar vidtagas härutinnan. Genom nådigt cirkulär till Kungl Maj:ts befallningshavande den 28 maj 1897 meddelades föreskrifter i syfte att åstadkomma ytterligare inskränkande av detta kungörelseförfarande. Sedermera har riksdagen i skrivelse den 31 mars 1905 i anledning av väckt motion anhållit om åtgärders vidtagande för ytterligare inskränkning i nämnda avseende.

Till stöd för denna hemställan anförde riksdagen bland annat följande:

»Enligt riksdagens mening finnas goda skäl för att ytterligare inskränka det föga tidsenliga uppläsandet i kyrkorna av en mängd olikartade kungörelser. Från allmänt medborgerlig och kommunal synpunkt måste detta sätt att bringa kungörelser till allmänhetens kännedom numera anses blott ofullständigt fylla sitt ändamål. Till statskyrkan icke hörande medborgare och ett stort antal av hennes egna medlemmar betjänas icke därav. På många håll står kyrkan merendels tom, under det att offentliggörandet sker av vad staten har att tillkännagiva och påbjuda. På grund av svårigheten att rätt fatta och minnas åtminstone ett något utförligare muntligt meddelande äro jämväl de kyrkobesökande redan nu i många fall hänvisade till att på annat sätt erhålla närmare kännedom om mera viktiga ärenden. — Vidare synes det brukliga kungörelseförfarandet ur kyrklig synpunkt vara synnerligen olämpligt, då det icke allenast är främmande för gudstjänstens idé, utan tillika störande för det religiösa livet.»

Vid 1906 års riksdag väcktes motion om helt avskaffande av världs-

liga kungörelser uppläsande i kyrkorna, men blev motionen av riksdagen avslagen under hänvisning till 1905 års riksdagsskrivelse.

Vidare har 1914 års riksdag anhållit, att Kungl. Maj:t, i sammanhang med behandlingen av 1905 års riksdags berörda skrivelse, täcktes taga under omprövning, huruvida bestämmelserna i 23 § av förordningen om kommunalstyrelse på landet angående kommunalstämmoprotokolls uppläsande i kyrkan kunde inskränkas eller helt borttagas.

I anledning av 1905 och 1914 års riksdagars skrivelser avlät Kungl. Maj:t proposition i ämnet till nästlidet års riksdag. På grund härav samt med anledning av väckt motion beslöt riksdagen, på sätt motionären angivit, bland annat, att kyrkostäm-, kyrkoråds- samt kommunalstämmo- och kommunalfullmäktiges protokoll ej vidare behövde uppläsas från predikstolarna utan endast tillkännagivande äga rum därom, att protokollen blivit justerade.

Såsom av vad sålunda blivit anfört framgår, har riksdagen vid flera tillfällen ställt sig tillmötesgående mot framställningar om inskränkning av kungörelseuppläsandet från predikstolarna samt år 1905 uttryckligen uttalat sig för ett mera allmänt inskränkande av detta kungörelseförfarande. På grund härav och då enahanda skäl, som anförts för de skedda inskränkningarna av uppläsandet från predikstolarna i kyrkorna av kungörelser i världsliga angelägenheter, gälla även för uppläsande på sådant sätt av protokoll över hållen vägsyn, anser utskottet, att en liknande inskränkning bör äga rum jämväl i nu förevarande avseende. Det med kungörandet avsedda syftet synes utskottet lämpligen kunna nås genom ett tillkännagivande i huvudsaklig överensstämmelse med motionärens förslag. Till förhindrande av att avlägsna kyrkobesökande tilläventyrs skola nödgas företaga särskilda resor för att taga del av vägsyneprotokollet torde, i händelse motionärens förslag genomföres, böra utfärdas särskild bestämmelse därom, att protokollet skall hållas tillgängligt å i tillkännagivandet bestämt ställe i närheten av kyrkan omedelbart efter tillkännagivandets uppläsande.

Enligt vad utskottet inhämtat har den s. k. vägkommissionen till Kungl. Maj:t avgivit ett den 15 december 1916 dagtecknat betänkande med förslag till lag om allmänna vägar på landet, vari återfinnas liknande bestämmelser om uppläsande av kungörelser angående vägunderhållet. De av motionären angivna synpunkterna synes därför lämpligen böra tagas under övervägande i samband med behandlingen av kommissionens berörda förslag eller, därest detta skulle befinnas lämpligare, redan dessförinnan.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av förevarande motion, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t efter verkställd utredning taga här ovan angivna synpunkter under övervägande, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill detta övervägande kan föranleda.

Stockholm den 5 mars 1918.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: Hrr greve *Hamilton*, *Holmquist*, *Fahlén*, *Lindblad*, greve *Wachtmeister*, *Persson*, *Öberg*, *Sjöblom*, *Johansson*, *Nilsson* i Landeryd, friherre *Silverschiöld*, *Ingeström*, friherre *Hermelin*, *Hage*, *Ericsson* i Arboga och *Anderson* i Knapasjö.
